

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbalari
Asosiy adabiyotlar

1. Ashirov A., Atadjanov Sh. Etnologiya (O'quv qo'llanma). Toshkent "IQTISOD-MOLIYA" nashriyoti, 2008.
2. Jabborov I. O'zbek xalqi etnografiyasi. - T., 1994.
3. Jabborov I. Jahon xalqlari etnologiyasi. - T., 2005.
4. Jabborov I. O'zbeklarning turmush-tarzi va madaniyati. - T., 2003.
5. Shoniyozov K. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni. - T., 2001.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 488 b.
2. Mirziyoev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. - Toshkent, O'zbekiston, 2016. - 56 b.
3. Mirziyoev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash- yurt taraqqiyoti va xalq faravonligining garovi. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 48 b.
4. Mirziyoev Sh.M. Tanqidiy taxlil, qat'iy tartib intizom va shaxsiy javobgarlik- har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. - Toshkent, O'zbekiston, 2017. - 104 b.
5. 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 sonli Farmoni.
6. «O'zbek xalqining kelib chiqishi: ilmiy-metodologik yondashuvlar, etnogenetik va etnik tarix» mavzusidagi Respublika ilmiy-nazariy seminar materiallari. - T., 2004.
7. Bo'riyev O., Shoymardonov I., Nasriddinov Q. O'zbek oilasi tarixi. - T.: O'qituvchi, 1995. - 128 b.
8. Doniyorov A., Ashirov A., Bo'riyev O. Markaziy Osiyo xalqlari etnografiyasi, etnogenezi va etnik tarixi. Toshkent, "Yangi nashr", 2011.
9. Jabborov I.M. O'zbeklarning turmush tarzi. - T.: O'qituvchi, 2003.
10. Mahmud Sattor. O'zbek udumlari. - T.: Fan, 1993. - 240 b.
11. Markaziy Osiyoda an'anaviy va zamonaviy etnomadaniy jarayonlar. 1-qism. - T., 2005.
12. O'zbekiston etnologiyasi: yangicha qarashlar va yondashuvlar. - T., 2004.
13. Садохин А.П., Грушевицкая Т.Г. Этнология. Учебник для высших учебных заведений. - М., Академа, 2000.
14. Этнология. Учебник для высших учебных заведений. Под ред. А.П Садохина. - М., 2000.
15. Рыбаков С.Е. Философия этноса. - М., 2001.
16. Гумилев Л.Н. Этногенез и биосфера земли. - Л., 1990.

Elektron ta'lim resurslari

1. www.pedagog.uz
2. www.Ziyouct.uz
3. www.history.ru

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

Ro'yxatga olindi
BD-5110600 - 4.02

2018 yil "3" 03

ETNOLOGIYA

FAN DASTURI

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta'lim sohasi: 110000 – Pedagogika
Ta'lim yo'nalishi: 5110600 – Tarix o'qitish metodikasi

Toshkent – 2018.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining
2018 yil "04" 03 dagi «399» - sonli buyrug'ining 4 - ilovasi
bilan fan dastur ro'yhati tasdiqlangan.

Fan dasturi Oliy va o'rta maxsus, kasb-hunar ta'limi yo'nalishlari bo'yicha
O'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiglashtiruvchi Kengashining 2018
yil "3" 03 dagi "1" -son majlis bayoni bilan ma'qullangan.

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universitetida
ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar:

Atadjanov Sh. - TDPU, "O'zbekiston tarixi va tarix o'qitish metodikasi"
kafedrası dotsenti
Raxmatullaeva A. - TDPU, "O'zbekiston tarixi va tarix o'qitish metodikasi"
kafedrası katta o'qituvchisi, t.f.n.

Taqrizchilar:

F. Muzayev TTESI qoshidagi AL tarix o'qituvchisi
A. Sariboyev tarix fanlari nomzodi, Ajiniyoz nomli Nukus DPI
"Tarix o'qitish metodikasi" kafedrası mudiri

Fan dasturi Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat pedagogika universiteti
o'quv-uslubiy kengashida ko'rib chiqilgan va tavsiya qilingan (2018 yil
"21" 02 dagi "5" -sonli bayonnoma).

V. Mustaqil ta'lim topshiriqlari bo'yicha tavsiyalar

Talaba mustaqil ta'limning asosiy maqsadi - o'qituvchining rahbarligida va
nazorati ostida talabada muayyan o'quv materiallarini mustaqil ravishda bajarish
uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishdir.

Talabalarga mustaqil ta'lim tayyorlashda muayyan fanning xususiyatlarini
hisobga olgan holda quyidagi shakllardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil ravishda darslik, o'quv qo'llanmalari va metodik qo'llanmalarda
belgilab berilgan mavzularni o'rganish;
tarqatma materiallar bo'yicha auditoriyada o'rganilgan ma'ruza qismlarini
o'zlashtirish;

axborot texnologiyalaridan foydalanib, nazorat tizimlari bilan ishlash;

maxsus adabiyotlar va ilmiy tadqiqot ishlari bilan ishlash;

zamonaviy texnologiyalarni o'rganish va ularni ta'lim jarayoniga tadbiiq qilish
usullarini o'rganish;

To'plamda mavzularning nazariy asoslarini mukammal o'rganish, tahlil qilish
qiyosiy taqqoslashga mo'ljallangan vazifalar, ayrim jihatlarni chuqur egallashga
qaratilgan topshiriqlar, olgan bilimlarni amalda tadbiiq etish yo'l-yo'riqlari
ishlangan.

Mustaqil ta'lim mavzulari

Etnologiyaning mohiyati va asosiy tushunchalari, tarixi va istiqbol
yo'nalishlari

Etnologiya fani predmeti va tadqiqot metodlari, nazariy muammolari va asosiy
maktablari

Jahon xalqlari klassifikatsiya tamoyillar

Osiyo xalqlari

Amerika xalqlari etnologiyasi

Afrika xalqlari etnologiyasi

Avstraliya va Okeaniya xalqlari

Yevropa xalqlari etnologiyasi

O'zbek xalqi etnologiyasi

O'zbek xalqini shakllanish jarayoni

Avstraliya va Okeaniya xalqlari

Avstraliya va Okeaniya xalqlarining tabiiy geografik sharoiti, etnogenezi va etnik tarixi muammolari.

Avstraliya va Okeaniyaning tarixi – madaniy rayonlarga bo'linishi.

Avstraliya va Tasmaniya xalqlari tarixiy joylanishi va ularning mustamlakachilik davriga qadar hamda mustamlakachilik davridagi hayoti.

Avstraliya va Tasmaniya xalqlarining antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi.

Yevropa xalqlari etnologiyasi

Yevropa axolisining etnogenezi va etnik tarixi.

Frantsuz, nemis, frantsuz va boshqa Yevropa millatlarini shakllanish jarayoni. Eng qadimgi va antik davrda Yevropaning etnografik xaritasi.

O'rtta asrlarda va yangi hamda eng yangi davrda etnik jarayonlar. Milliy konsolidatsiya.

Axolining zamonaviy tarkibi. Mahalliy axolining milliy-etnik moddiy va ma'naviy madaniyati.

Yevropa axolisining demografik axvoli. Antropologik va tiliga oid tasnifi. Yevropa xalqlarining diniy mansubligi muammosi.

An'anaviy turar-joylar va milliy taomlardagi o'ziga xoslik. Yevropa milliy liboslari taraqqiyoti.

Jamoaviy va oilaviy turmush-tarzi va bayramlari.

O'zbek xalqi etnologiyasi

O'zbeklarning etnogenezi va etnik tarixi muammosi. O'zbeklarni aloqida etnik jamoa (elal) bo'lib birlashuvi.

O'zbeklar etnogenezida qatnashgan muhim etnik komponentlar.

O'zbek milliy madaniyatining shakllanish jarayoni. Uzbek xalqi antropologiyasi va an'anaviy xo'jalik munosabatlari.

An'anaviy milliy moddiy va ma'naviy madaniyat muammosi. O'zbeklarning millat sifatida rivojlanishi.

O'zbek etnonimi. Zamonaviy o'zbeklar. Madaniyatlarining uyg'unlashuvi.

An'anaviy o'zbek taomlari, kiyim-kechaklari va turar-joylari

O'zbek xalqini shakllanish jarayoni

O'zbek xalqining etnik tarixiga va etnogeneziga oid manbalar va tarixiy ma'lumotlar.

O'zbek elatining ilk ajdodlari. O'zbek xalqi etnogenezining tarixiy bosqichlari. O'zbeklarni etnik birlik (elal) bo'lib shakllanish jarayoni. Etnogenez va etnik tarixning nazariy metodologik muammolari.

O'zbeklarning xalq bo'lib shakllanish bosqichlari. O'zbeklarning xalq tarzida shakllanishida muhim ahamiyatga ega bo'lgan omillar. O'zbek elatining shakllanish jarayonida faol qatnashgan asosiy komponentlar.

O'zbek etnonimi tarixi. O'zbeklar xalqining etnik tarixi

I. O'quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta'limdagi o'rni

Mazkur fan dasturi faning tarixi, istiqboli, nazariy muammolari va maktablari, madaniy antropologiya, sotsial antropologiya, etnos, etniklik, etnogenez, etnik tarix, etnomadaniy va etnosiyosiy jarayonlar, an'anaviy moddiy, ma'naviy madaniyat, primordializm, konstruktivizm, neoevolutsionizm va etnologiyadagi yangi kontseptsiyalarni o'rganadi.

Unda dunyo xalqlarining antropologik, geografik, lingvistik va boshqa jihatdan klassifikatsiyasi, o'zbek xalqlari etnologiyasi tarixi va istiqboli, o'zbek xalqi etnologiyasi, klassifikatsiyasi, etnogenez muammolari va etnik tarixi, dunyo xalqlarining etnik shakllanishi, analari, urf-odatlari, diniy qarashlari, kiyim-kechaklari, oila, ijtimoiy munosabatlar, xalq og'zaki ijodi, adabiyot, san'at, ta'lim, jahon xalqlari hunarmandchiligi masalalari aks etgan.

Etnologiya – ixtisoslik fanlari blokiga kiritilgan kurs hisoblanib, 2-kursda o'qitilishi maqsadga muvofiq. Bo'lajak tarix o'qituvchisi umumta'lim maktablari, akademik litsey va kasb-hunar kollejlarda o'qituvchi sifatida dars olib borganligi uchun o'qitish amaliyoti bilan bevosita bog'lanadi. Shuning uchun amaliyotda zarur bo'lgan kasbiy bilimlarni, ta'lim va tarbiyani amalga oshirish metodlari egallanadi. Ushbu kurs talabalarni tarix fanlarini o'qitishning nazariy asoslarini tushunishga, ilmiy adabiyotlarni tahlil qilishga, va tajriba davomida olingan natijalarni tahlil qilishga yo'naltiradi.

II. O'quv fanining maqsadi va vazifasi

Fanni o'qitishdan maqsad: etnologiya fanining asosiy tushunchalari, uning muhim tadqiqot metodlari, ilmiy kontseptsiyalari va fani ilmiy gipotezalari, etnologiya fani tarixi bilan tanishtirishdan, dunyo aholisining zamonaviy etnik tarkibi va etnik tarixi hamda turli tarixiy-geografik mintaqalar bo'yicha joylashuvi, dunyo xalqlari an'anaviy madaniyatining o'ziga xos jihatlarni keng ilmiy materiallar asosida yetkazishdan iborat mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirish

Fanning vazifasi: jahondagi xalqlarni, elatlarni yashash tarzini, etnik jihatdan xilma xilligini o'rgatish, har bir xalqning o'zining muayyan diniy tasavvurlari mavjudligini o'rgatish, jahon xalqlarini tabiiy geografik joylashishini o'rgatish, jahon xalqlarini xalq, elat sifatida tarqalishidagi o'xshashliklar masalalarini tahlil qilish, jahondagi Okeaniya, Afrika, Osiyo, Amerika xalqlari etnogenezini qiyosiy tahlil qilish.

Fan bo'yicha talabalarning bilim, ko'nikma va malakalariga quyidagi talablar qo'yiladi. **Talaba:**

O'rtta Osiyo va Qozog'iston xalqlari, tarixiy etnografik guruhlar, etnogenez muammolari va etnik tarix xalqlarning hozirgi etnik qiyofasi va o'ziga xos xususiyatlari, dunyo xalqlarini etnogenezi, joylashishi, ularning urf-odatlari, analari kabi masalalarini, o'zbeklar shajarasi, turmush tarzi va xo'jaligi, etnik qiyofasi va antropologik tuzilishini bilishi kerak.

Etnologiya jarayoni o'rganilishidagi xalqlar, an'anaviy mashg'ulotlar va xo'jalik faoliyati masalalariga e'tibor berish, qadimiy kiyim kechaklar, bezaklar,

taqinchoqlar to'g'risida ma'lumotga ega bo'lishi kerak, jahon xalqlarining geografik klassifikatsiyasi, lingvistik klassifikatsiyalar ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.

Nazariy jihatdan olgan bilimlarni amaliyotda qo'llash malakalariga ega bo'lishi kerak.

III. Asosiy qism

Fanning nazariy mashg'ulotlari mazmuni

1- modul. Etnologiya fani nazariyasi

1-mavzu: Fanning mohiyati va ko'pqirrali ijtimoiy gumanitar fan sifatida uning tadqiqot ob'ekti

Mustaqil fan sifatida Etnologiyani paydo bo'lish tarixi va ijtimoiy fanlar tizimida tutgan o'rni. Turli ilmiy maktablar va mamlakatlarda etnologik terminlar va iboralar. «Etnologiya», «madaniy antropologiya» tushunchalari haqida. Etnologiyani turli yondosh fanlar bilan aloqalar. Etnoekologiya, etnosotsiologiya, etnopsixologiya, etnofolkloristika, etnoarxeologiya, etnozooloogiya sohalarini haqida. Fandagi asosiy uslub va metodlar. Tarixiy va zamonaviy Etnologiya hamda Etnologiyani bugungi dolzarb muammolari.

Etnologiyani davrlashtirish. Xalqona etnografik tushunchalar va ularning ibtidoiy jamiyatda tutgan o'rni. Etnologiyani maxsus ilmiy o'rganishgacha bo'lgan davr. Faktlarni yig'ish, ilmiy ma'lumotlarni qayta ishlash va umumlashtirish, dastlabki etnografik materiallarni yig'ish jarayoni va metodlari. Qadimgi va o'rta asrlarga oid etnografik materiallar. Buyuk geografik kashfiyotlar jarayonida etnografik materiallarni yig'ish. Tarix va geografiya fanlarida etnografik materiallarni jamlanishi. XVIII-asr va XIX-asrning birinchi yarmidagi etnografik tadqiqotlar. O'rta Osiyoga uyushtirilgan ekspeditsiyalar va sayohatlarda etnografik materiallarning yig'ish. «Etnologiya» iboralarining kirib kelishi. Etnologik tadqiqotlarda tarixiy-qiyosiy metodlarning shakllanishi.

XIX-asrning ikkinchi yarmida Etnologiyani mustaqil fan sifatida namayon bo'lishi. Etnologiyani mustaqil fan sifatida paydo bo'lish jarayonidagi ijtimoiy va ilmiy muhit.

XIX-asr ikkinchi yarmi va XX-asr birinchi yarmidagi etnologik ilmiy izlanishlar. Etnologiyadagi evolyutsion yo'nalishlar (L.G. Morgan, E. Taylor va boshq.). Rossiya Etnologiya (Etnologiya) maktabi va uning dune faniga qo'shgan hissi (D.N. Anuchin, V.G. Bogoraz-Tan, Ch.Ch. Valixanov, N.N. Mikluxe-Maklay, G.N. Potanin, L.Y. Shternberg va boshq.). XX-asrni birinchi yarmida O'rta Osiyoni o'rgangan yirik mutaxassis olimlar (M.S. Andreev, S.P. Tolstov, A.L. Troitskaya, qozi Olim, L.P. Potapov, Ye.M. Peherova va boshq.) Amerikaning tarixiy Etnologiya maktabi (F. Boas). AQSh psixologik maktabi (R. Benedikt) va boshqa psixologik kontseptsiyalar. Neoevolyutsionizm. XX-asrning ikkinchi yarmidagi O'rta Osiyo va shu jumladan o'zbek xalqi Etnologiyasini o'rganish bo'yicha bajarilgan yirik tadqiqotlar. (O.A. Suxareva, K. Shoniyo'zov, T.A. Idanko, V. Basilov, Q. Ismoilov va boshq.) XX-asr oxiri XXI-asr boshidagi etnologiya maktablari va ilmiy kontseptsiyalar. Etnologiyadagi yangi qarashlar va muammolar.

Xalqona etnografiya tushunchalar va ularning ibtidoiy jamiyatda tutgan o'rni. Etnologiyani maxsus ilmiy o'rganishgacha bo'lgan davr. O'rta Osiyoga uyushtirilgan ekspeditsiyalar.

Etnologiya fani predmeti va tadqiqot metodlari, nazariy muammolari va asosiy maktablari

Etnologiyani asosiy tadqiqot predmeti. Etnologiyani insoniyat va jamoaning shakllanishidagi o'rni va roli.

Etnologiya manbalari va metodlari. Dala tadqiqotlari va ularning turlari. Dala tadqiqotlari olib borish metodikasi. Muzey va yozma manbalar bilan ishlash metodlari. Etnologiyada informatsion tizim va kibernetika. Etnologiyani asosiy yo'nalishlari va maktablari. Zamonaviy Etnologiya fanining nazariy muammolari.

Sotsiologiya maktabi va funksionalizm. Etnopsixologiya maktabining shakllanishi. Etnos nazariyasi bilan bog'liq nazariy qarashlar.

Primordializm va konstruktivizm. Etnogenez va etnik tarixga oid vatanimiz olimlarining nazariy-metodologik qarashlari. Etnologiyadagi yangi kontseptsiyalar va postmodernizm kontseptsiyasi

Jahon xalqlari klassifikatsiya tamoyillari

Jahon xalqlarining geografik, antropologik, lingvistik, klassifikatsiyasi.

Xo'jalik – madaniy tiplar, tarixiy etnografik oblastlar

Osiyo xalqlari

G'arbiy Osiyo xalqlarining etnogenetik jarayoni va etnik tarixi. Xo'jalik-madaniy tiplar. Kavkaz xalqlari. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Etnogenezi muammosi. Oila – nikoh va ijtimoiy turmush. Ma'naviyat va din. Islom, yaxudiylik, xristianlik.

Amerika xalqlari etnologiyasi

Yevropa kolonizatsiyasigacha Amerikaning tubjoy axolisi. Amerikaning tubjoy aholisining kelib chiqish tarixi.

Mahalliy hindularning antropologik tavsifi. Amerika axolisini xo'jalik, til va madaniy klassifikatsiyasi. Zamonaviy Amerika axolisi va axolining etnik tarixi. Aborigenlar va yevropaliklar. Migratsiya va etnomadaniy aloqalar. Amerikaning zamonaviy axolisining etnik tavsifi. An'anaviy zamonaviy turar-joylar, taomlar va kiyim-kechaklar. Migratsion jarayonlar. Madaniyatdagi integratsion jarayonlar.

Zamonaviy Amerika jamiyatida etnik va madaniyat muammosi

Afrika xalqlari etnologiyasi

Osiyo va Afrika mintaqasi axolisi etnogenezi va etnik tarixi. O'rta asrlarda va yangi hamda eng yangi davrda etnik jarayonlar. Axolining zamonaviy tarkibi.

Antropologik va tilga oid tasnifi. Xo'jaligi va moddiy madaniyati. Jamoaviy va oilaviy turmush-tarzi va bayramlari

2-mavzu: Etnologiya fani predmeti va tadqiqot metodlari, nazariy muammolari va asosiy maktablari

Etnologiyaning asosiy tadqiqot predmeti. Etnologiyaning insoniyat va jamoaning shakllanishidagi o'ri va roli. XIX – XX asrdagi Etnologiya predmeti. Yurtimiz va xorijiy mutaxassislarining Etnologiya predmetiga oid qarashlari. Etnologik bilimlarning siyosiy, iktisodik, madaniy xayot va dunyoqarash va mafkuraviy qarashlar taraqqiyotidagi o'ri. Etnologiya manbalari va metodlari. Dala tadqiqotlari va ularning turlari. Dala tadqiqotlarining obektivligi va subektivligi. Arxiv va muzey materiallari. Dala tadqiqotlari olib borish metodikasi. Etnografik ekspeditsiyalari turlari. «Etnografik yil» iborasining mazmun-mohiyati. Muzey va yozma manbalar bilan ishlash metodlari. Etnologiyada informatsion tizim va kibernetika.

Etnologiyaning asosiy yo'nalishlari va maktablari. Zamonaviy Etnologiya fanining nazariy muammolari. Sotsiologiya maktabi va funksionalizm. Etnopsixologiya maktabining shakllanishi. Etnos nazariyasi bilan bog'liq nazariy qarashlar. Primordializm va konstruktivizm. Etnogenez va etnik tarixga oid vatanimiz olimlarining nazariy-metodologik qarashlari. Etnologiyadagi yangi kontseptsiyalar va postmoderizm kontseptsiyasi.

2-modul. Dunyo xalqlari etnologiyasi

1-mavzu: Dunyo xalqlari va o'zbeklarning an'anaviy mashg'ulotlari, xo'jalik faoliyati

Xo'jalik mashg'ulot turlarini paydo bo'lishi. Insoniyatning eng qadimgi mashg'uloti. Ovchilik, chorvachilik va dehqonchilik. Dehqonchilik mashg'uloti va dehqonchilik madaniyatining shakllanishi, hamda uning o'ziga xos xususiyatlari. An'anaviy sug'orma va lalimi dehqonchilik. Dehqonchilik bilan bog'liq marosim va urf odatlarning paydo bo'lishi va shakllanishi. O'rta Osiyo zaminida dehqonchilik turlari. Ziroatchilik xo'jaligi va an'anaviy agrotexnika. Chorvachilik. Chorvachilikning rivojlanish bosqichlari. Ko'chmanchi chorvachilik. Madaniyatning o'ziga xos xususiyatlari. Ekstensiv va xonaki chorvachilik. Xo'jalik madaniy tiplari, O'troq, Yarim o'troq, ko'chmanchi, yarim ko'chmanchi turmush-tarzi. Mehnat qurollari-omoch, bel, ketmon, o'roq, panchshaxa. Don ekinlari va boshqa ekinlar agrotexnikasi. Dehqonchilik marosimlar. Chorvachilik udumlari va rasm-rusumlari.

O'zbeklarning an'anaviy mashg'ulotlari, xo'jalik faoliyati, o'zbeklarning dehqonchilik madaniyati, ziroatchilik xo'jaligi. qadimiy chorvachilik

3-modul. Etnologiyada «madaniyat» tushunchasi.

1-mavzu: Etnologiyada an'anaviy moddiy hamda ma'naviy madaniyat

Etnologiyada «madaniyat» tushunchasi va uning o'ziga xos ta'rifi. An'anaviy moddiy va ma'naviy madaniyat turlari. Moddiy madaniyat etnik jamoa turmush tarzining asosiy ko'rsatkichi. Xalq an'anaviy moddiy madaniyati etnogenez va etnik tarixni o'rganishda ham muhim manba tarzda. An'anaviy moddiy madaniyatga geografik sharoit, milliy ruhiyatning ta'siri. O'rta Osiyo zaminida moddiy madaniyat namunalari rivojlanish bosqichlari. Dunyo xalqlari moddiy

8-mavzu: O'zbek xalqi Etnologiyasi

O'zbeklarning etnogenezi va etnik tarixi muammosi. O'zbeklarni aloqida etnik jamoa (elat) bo'lib birlashuvi. O'zbeklar etnogenezida qatnashgan muhim etnik komponentlar. O'zbek xalqi kecha, bugun va etraga.

O'zbek milliy madaniyatining shakllanish jarayoni. An'anaviy milliy moddiy va ma'anaviy madaniyat muammosi. O'zbeklarning millat sifatida rivojlanishi. O'zbek etnonimi. O'zbek xalqi antropologiyasi va an'anaviy xo'jalik munosabatlari. Zamonaviy o'zbeklar. Madaniyatlarining uyg'unlashuvi. Ana'anaviy o'zbek taomlari, kiyim-kechaklari va turar-joylari.

9-mavzu: O'rta Osiyo va Qozog'iston xalqlari

Tarixiy-etnografik guruxlari. Etnogenez muammolari va etnik tarixi. Etnogenez jarayonlar: elat va xalqlarning qo'shilishi, aralashishi va umumiy xususiyatlari. Lingvistik, antropologik klassifikatsiyasi. O'rta Osiyo va Qozog'iston aholisining hozirgi etnik qiyofasi va o'ziga xos xususiyatlari.

5-modul. O'zbek xalqining shakllanish jarayoni

O'zbek xalqining etnik tarixiga va etnogeneziga oid manbalar va tarixiy ma'lumotlar. O'zbek elatining ilk ajdodlari. O'zbek xalqi etnegezinining tarixiy bosqichlari. O'zbeklarni etnik birlik (elat) bo'lib shakllanish jarayoni. Etnogenez va etnik tarixning nazariy metodologik muammolari. O'zbeklarning xalq bo'lib shakllanish bosqichlari. O'zbeklarning xalq tarzda shakllanishida muhim ahamiyatga ega bo'lgan omillar. O'zbek elatining shakllanish jarayonida faol qatnashgan asosiy komponentlar. O'zbek etnonimi tarixi. O'zbeklar xalqining etnik tarixi

IV. Seminar mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Seminar mashg'ulotlarida talabalar mavzuga oid bo'lgan xaritaviy ko'rsatmali qurollardan, mavjud adabiyotlardan foydalangan holda mavzuni ochib berishni o'rganishlari lozim. Shu maqsadda seminar mashg'ulotlarini yanada mukammalroq o'tishi uchun ko'proq xaritalardan va har xil ko'rgazmali qurollardan foydalanish tavsiya etiladi.

Seminar mashg'ulotlarining taxminiy tavsiya etiladigan mavzulari:

Etnologiyaning mohiyati va asosiy tushunchalari, tarixi va istiqbol yo'nalishlari

Kirish qismida mavzuning bugungi kun uchun dolzarbligi, mazkur faning jamiyat hayotida tutgan o'ri va ahamiyati hamda Oliy o'quv dargohlarida mazkur o'quv predmetining o'qitish zaruriyati borasida ma'lumotlar

Fanning mohiyati va ko'p qirrali ijtimoiy gumanitar fan sifatida uning tadqiqot ob'ekti.

Mustaqil fan sifatida Etnologiyaning paydo bo'lish tarixi va ijtimoiy fanlar tizimida tutgan o'ri. Etnologiyani davrlashtirish.

madaniyati- turar joyi, uyi jihozlari, kiyim-kechagi va bezaklari, taomlari va to'zg'ori buyumlarining o'ziga xos xususiyatlari.
An'anaviy turar-joylar. Uy joy tipologiyasi, qurilish materiallari va konstruktiviyasi, ichki planirovkasi, o'chog'i va uni o'rnatish qonun qoidalarini, uydagi buyumlarning xillari va jihozlanish va shu kabilar.

An'anaviy kiyimlarning ta-rixiy taraqqiyot bosqichlari. Kiyimlarda turli xalqlarning ijtimoiy- iqtisodiy holatini ko'rsatib beruvchi muhim etnografik manba. Kiyim-kechaklarda boshqa xalqlar bilan qay darajada etnomadaniy aloqadani aks etishi. Dehqonchilik va chorvachilik bilan shug'ullanuvchi xalqlarning kiyimlari shakllanishidagi farqli jihatlari. XIX-XX asr boshlarida o'zbek xalqining an'anaviy kiyimlari. Bolalar, ayollar va erkaklar kiyimlarining o'ziga xos xususiyatlari.

Dunyo xalqlarida taom tayyorlash an'anasi va madaniyatini shakllanishi va rivojlanish bosqichlari. Taom tayyorlashda xalq turmush tarzi, urf-odatlari, mehnat faoliyati qiyofasi va iqlim va etno-madaniy jarayonlarning ta'siri.

Dunyo xalqlarida taom tayyorlash texnologiyasining o'ziga hos jihatlari. O'zbek milliy-taomlari.

4-modul. Jahon xalqlari

1-mavzu: Jahon xalqlari klassifikatsiya tamoyillari

Jahon xalqlarining geografik, antropologik, lingvistik, klassifikatsiyasi. Xo'jalik - madaniy tiplar, tarixiy etnografik oblastlar.

2-mavzu: Avstraliya va Okeaniya xalqlarining tabiiy geografik sharoiti, etnogenezi va etnik tarixi muammolari.

Avstraliya va Okeaniyaning tarixi - madaniy rayonlarga bo'linishi. Avstraliya va Tasmaniya xalqlari tarixiy joylanishi va ularning mustamlakachilik davriga qadar hamda mustamlakachilik davridagi hayoti. Avstraliya va Tasmaniya xalqlarining antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi

3-mavzu: Polineziya, Yangi Zelandiya, Melaneziya, Yangi Gvineya,

Mikroneziya xalqlari

Polineziyaliklarning kelib chiqishi va Polineziya orollarida joylanishi haqidagi gipoteza va rivoyatlar. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Tub aholining an'anaviy mashg'ulotlari. Oila va nikoh munosabatlari. Ilk davlatchilik shakllanishining jarayoni. Ma'naviy madaniyat. Ilk yozuvning shakllanishi. qadimgi diniy tushunchalar. Xalq og'zaki ijodi.

Melaneziya va Yangi Gvineya orollarida tub aholining joylanishi, etnogenezi va tarixiy jarayoni, Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Dohiyalar roli haqida. "Manu" g'ayri tabiiy kuchi haqida.

Mikroneziya mahalliy elat va xalqlarning etnogenezi va joylashish jarayoni. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Tarixiy etnografik oblastlar va xo'jalik va madaniy tiplar. Etnogenez va migratsiya muammolari. Oila, nikoh va ijtimoiy munosabatlari moddiy va ma'naviy madaniyati. Xalq ijodi.

4-mavzu: Osiyo xalqlari

Tarixning turli davrlarida harbiy Osiyo xalqlarining etnogenetik jarayoni va etnik tarixi. Xo'jalik-madaniy tiplar. O'troq dehqonchilik va ko'chmanchi elat va xalqlari sotsial iqtisodiy va maishiy turmushi munosabatlarining o'ziga xos xususiyatlari tub aholining moddiy madaniyati. Kavkaz xalqlari. Antropologik va lingvistik klassifikatsiyasi. Etnogenezi muammosi. Oila - nikoh va ijtimoiy turmush. Ma'naviyat va din. Islom, yaxudiylik, xristianlik. qadimiy diniy sarhiflar

5-mavzu: Amerika xalqlari etnologiyasi

Yevropa kolonizatsiyasigacha Amerikaning tubjoy aholisi. Amerikaning tubjoy aholisining kelib chikish tarixi. Maxalliy xindularning antropologik tavsifi. Amerika axolisini xo'jalik, til va madaniy klassifikatsiyasi. Zamonaviy Amerika axolisi va axolining etnik tarixi. Aborigenlar va Yevropaliklar. Migratsiya va etnomadaniy aloqalar. Amerikaning zamonaviy axolisining etnik tavsifi. An'anaviy zamonaviy turar-joylar, taomlar va kiyim-kechaklar. Migratsion jarayonlar. Madaniyatdagi integratsion jarayonlar. Zamonaviy Amerika jamiyatida etnik va madaniyat muammosi. Amerikada kamsonli etnoslar va etnografik guruxlar muammosi. Zamonaviy etnomilliy mojalar muammosi va ularni yechish yo'llari

6-mavzu: Yevropa xalqlari Etnologiyasi

Yevropa axolisining etnogenezi va etnik tarixi. Frantsuz, nemis, frantsuz va boshqa Yevropa millatlarini shakllanish jarayoni. Eng qadimgi va antik davrda Yevropaning etnografik xaritasi. Xalqlarning buyuk ko'chishi. German, kelt va slavyanlarning qo'shilib ketishi. O'rta asrlarda va yangi xamda eng yangi davrda etnik jarayonlar. Milliy konsolidatsiya. Axolining zamonaviy tarkibi. Maxalliy axolining milliy-etnik moddiy va ma'naviy madaniyati Yevropa axolisining demografik axvoli. Antropologik va tilga oid tasnifi. Yevropa xalqlarining diniy mansubligi muammosi. Xo'jaligi va moddiy madaniyati. Xo'jaliklarning mintaqaviy taraqqiyoti. Chorvachilik va dehqonchilik. Baliqchilik va bog'dorchilik.

An'anaviy turar-joylar va milliy taomlardagi o'ziga xoslik. Yevropa milliy liboslari taraqqiyoti. Kiyimlar bichimi va tikilishida Yevropaga xos xususiyatlar. Jamoaviy va oilaviy turmush-tarzi va bayramlari

7-mavzu: Osiyo va Afrika xalqlari Etnologiyasi

Osiyo va Afrika mintaqasi axolisi etnogenezi va etnik tarixi. Mintaqa xalqlarini shakllanish jarayoni. Antik davrda Afrika va Osiyoning etnografik xaritasi. O'rta asrlarda va yangi xamda eng yangi davrda etnik jarayonlar. Milliy konsolidatsiya. Axolining zamonaviy tarkibi. Maxalliy axolining milliy-etnik moddiy va ma'naviy madaniyati Afro-osiyo aholisining demografik axvoli. Antropologik va tilga oid tasnifi.

Xo'jaligi va moddiy madaniyati. Xo'jaliklarning mintaqaviy taraqqiyoti. Chorvachilik va dehqonchilik. Baliqchilik va bog'dorchilik.

An'anaviy turar-joylar va milliy taomlardagi o'ziga xoslik. Yevropa milliy liboslari taraqqiyoti. Kiyimlar bichimi va tikilishida Yevropaga xos xususiyatlar. Jamoaviy va oilaviy turmush-tarzi va bayramlari